

ETELÄISEN NIKINMÄEN JOUKKO- LIIKENNEYHTEYDET JA NIIDEN MUUTOKSET VUOSINA 2012 – 2015

1. TAUSTAA SELVITYKSELLE

Nikinmäessä asuva Juha Oksanen on tehnyt tekniselle lautakunnalle selvityspyynnön linjan 731 Helsinki – Nikinmäki – Mikkola – Kulomäki reittimuutoksesta Nikinmäessä, joka sisältyy HSL:n esitykseen vuoden 2015 linjastosta. Selvityspyynnö on liitteenä.

Linjan 731 reittimuutoksesta on tullut myös muita vastaavia kommentteja sekä HSL:lle että Vantaan kaupungille.

Selvityspyynnö koskee linjan 731 reittimuutosta Nikinmäen eteläosassa Lahdentien vaikutusalueella. Esiitetty reittimuutos koskee koko linjan 731 vaikutusaluetta, mutta erityisesti Nikinmäen eteläosaa ja Jokivarren aluetta. Selvityksessä rajoitetaan tarkastelemaan näitä alueita, mutta käsitellään osin myös linjan 731 vaikutuksia linjan päätepysäkkialueella Kulomäessä.

2. NIKINMÄEN LINJASTOMUUTOKSET 2012 – 2015

Linja 731

Linjan 731 perusreitti on kulkenut kesään 2012 asti Mikkolasta suoraan Lahdenväylän kautta Helsinkiin. Linjalla on ollut N-vuoroja, joita on liikennöity Nikinmäen kautta Lahdentietä.

Linjan 731 reitti on siirretty kulkemaan nykyiselle reitille **Nikinmäen kautta (Lahdentietä Kehä III:lle asti) kesällä 2012**. Perusteluna reittimuutokselle on reitin yhtenäistäminen ja lisätarjonta Lahdentien varrella oleville yrityksille.

Reittimuutos nykyiselle reitille perustuu HSL:n laatimaan, keväällä 2012 valmistuneeseen Korso – Koivukylä linjastosuunnitelmaan, jonka toteutusajankohta on syksyllä 2015. Selvityksessä todetaan, että linjan 731 reittimuutos toteutetaan ”ennakoivasti” jo kesällä 2012 ja se sisältyi myös HSL:n liikennöintisuunnitelmaan 2012 – 2013.

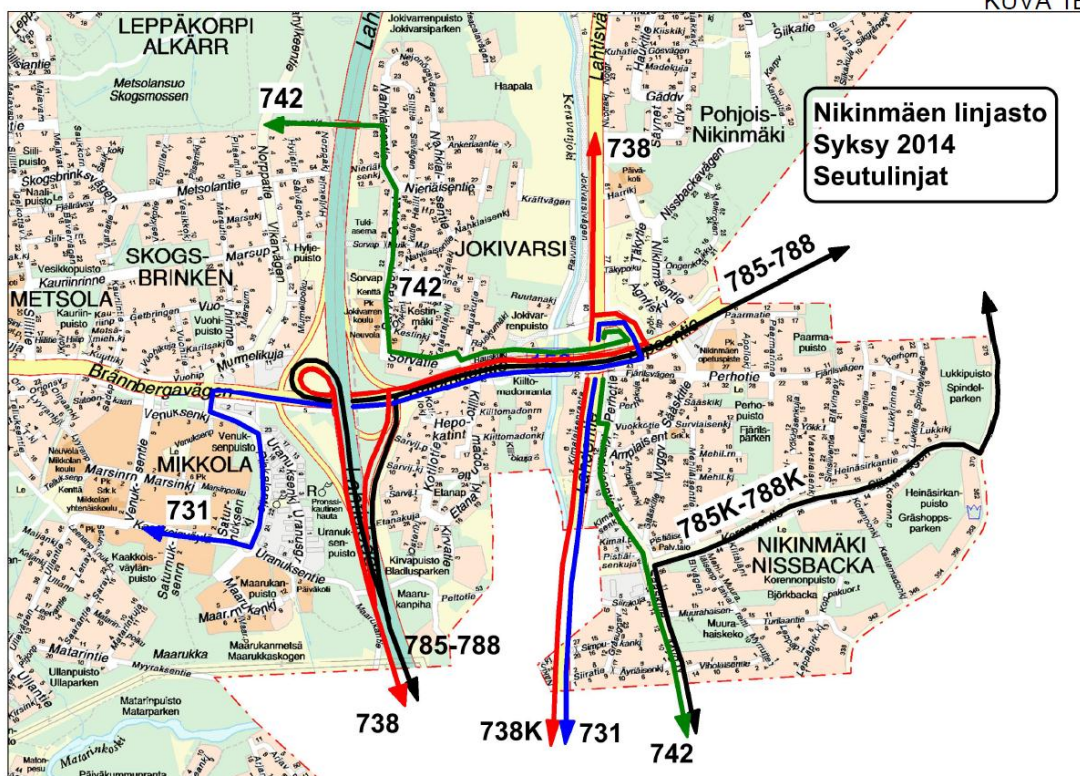
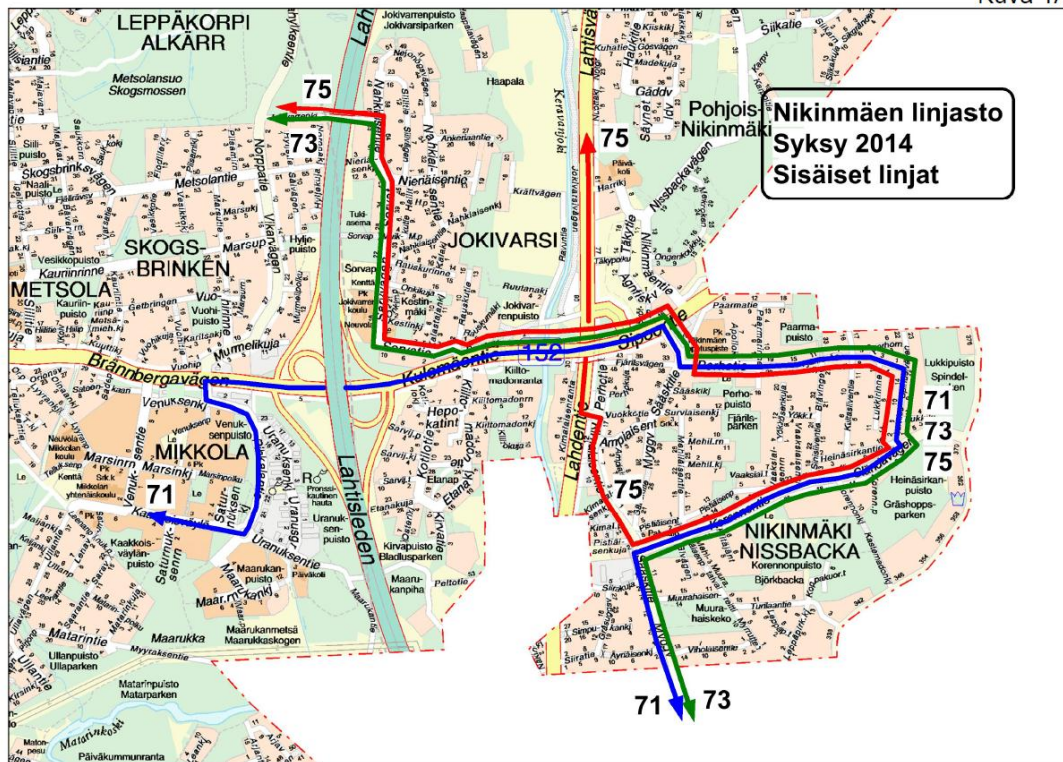
Sipoon linjasto Helsinki – Nikkilä

Sipoon palvelevat Helsinki – Nikkilä yhteydet ovat perinteisesti palvelleet myös Nikinmäkeä joko Sipoontien tai Korennontien kautta kulkevilla vuoroilla.

Sipoon liittymisen seurauksena HSL vastaa Sipoon linjastosta osin yhdessä Uudenmaan ELY:n kanssa 11.8.2014 alkaen. Sipoon linjastosuunnitelma on laadittu HSL:n toimesta talvella 2013.

Elokuussa 2014 käyttöönotetussa Sipoon linjastossa Helsinki – Nikkilä linjasto muuttui merkittävästi. Nikkilässä siirryttiin iltaisin ja viikonloppuisin liityntäliikenteeseen Kervan asemalta, minkä seurauksena yhteydet Nikinmäestä poistuivat.

Sipoon linjastomuutokset eivät ole merkittävästi vaikuttaneet Nikinmäen ja Jokivarren yhteyksiin, koska Vantaan seutulinjat 731 ja 742 tarjoavat vielä erittäin hyvät yhteydet Helsinkiin. Syksyn 2014 linjastot on esitetty kuvissa 1A – 1B.

Korso – Koivukylä linjastosuunnitelma vuodelle 2015

Osana Kehäradan edellyttämiä linjastomuutoksia HSL on laatinut alueelliset suunnitelmat, joista Koivukylä – Korso linjastosuunnitelma valmistui keväällä 2012. Nikinmäki – Jokivarren aluetta koskevat suurimmat muutokset ovat:

- Sisäisten linjojen 71 ja 73 yhdistäminen linjaksi 736 ja vuorotarjonnan lisääminen erityisesti viikonloppuisin sekä liikennöinti Mikkolan sijaan Jokivarren ja Metsolan kautta. (nykyisen linjan 73 reitille)
- Linjan 75 liikennöinti ruuhka-aikana puolen tunnin välein
- Seutulijnan 742 lopettaminen
- **Seutulijnan 731 kaikkien vuorojen liikennöinti Nikinmäen kautta. Muutos toteutettiin kesällä 2012.**

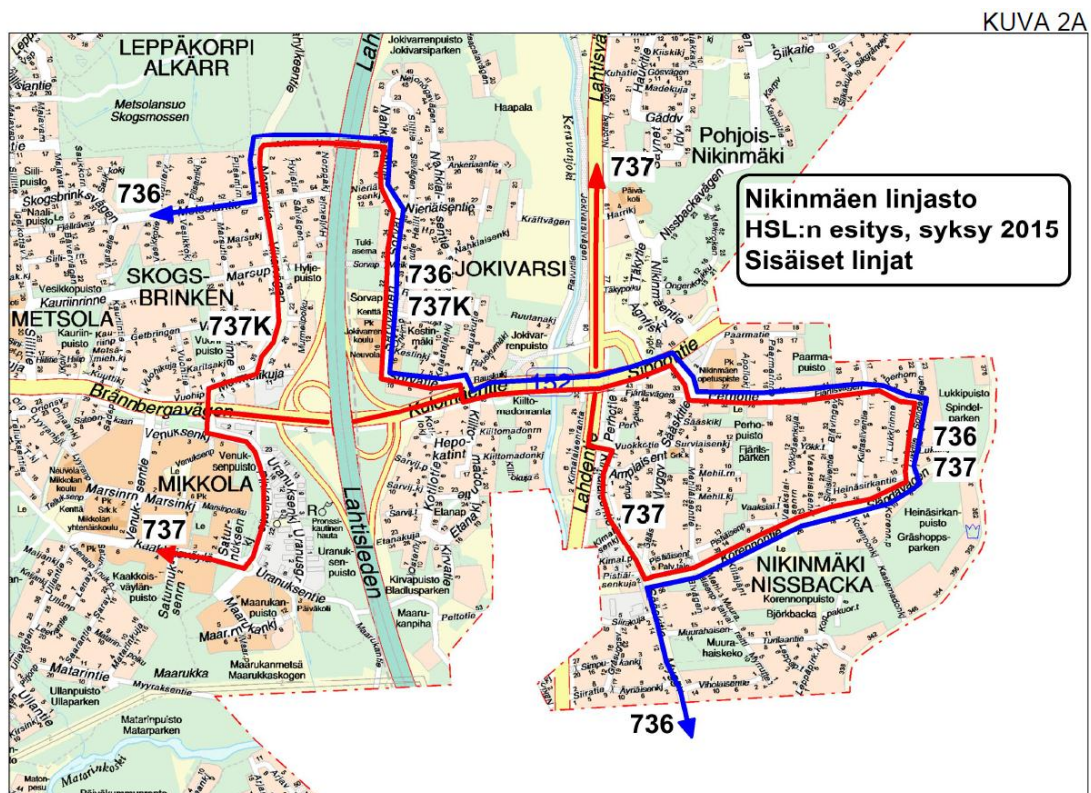
Koska suunnitelma valmistui keväällä 2012, siinä ei ole huomioitu Sipoon linjastossa syksyllä 2014 tehtyjä muutoksia, joskin suunnitelma tukee Sipoon suunnalla tehtyjä liikenteen vähennyksiä.

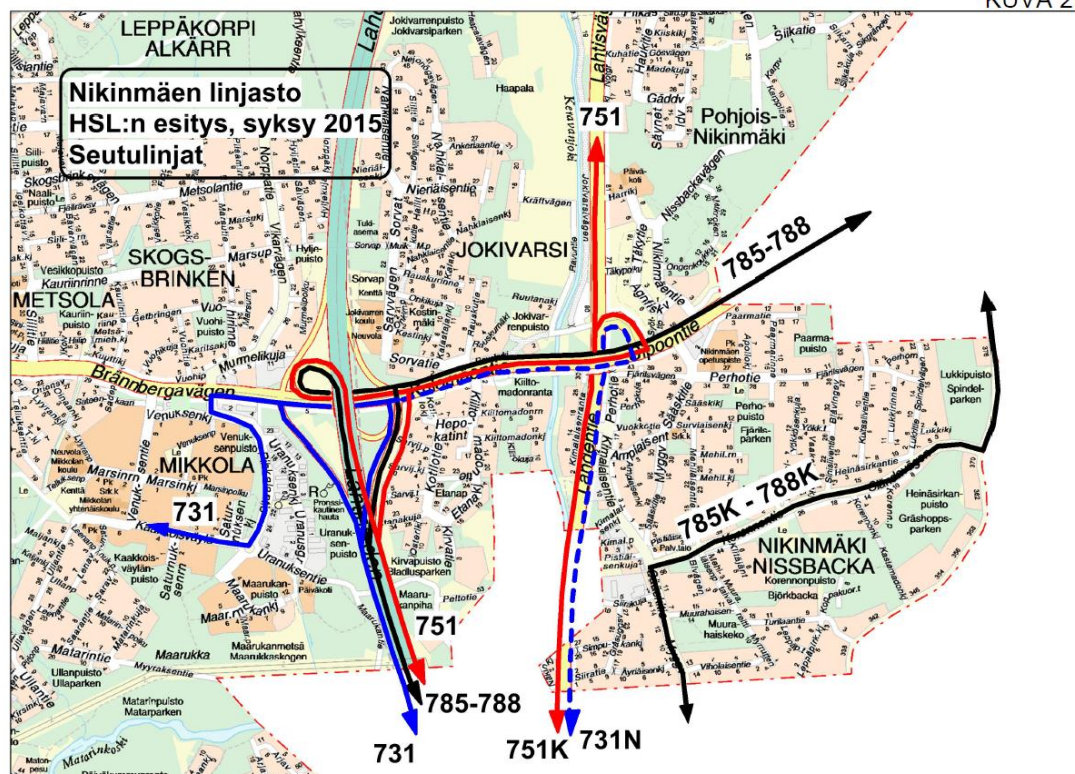
HSL:n Vantaan joukkoliikennelinjasto (luonnos) 2015

HSL:n hallitus hyväksyi 8.3.2014 Vantaan joukkoliikennelinjaston vuodelle 2015. Nikinmäki – Jokivarsi alueiden osalta esitys ei poikkea muilta osin kuin kyseisen linjan 731 reitin siirtämisen Lahdentieltä Lahdenväylälle.

HSL:n lopullista esitystä vuoden 2015 linjastoksi ei ole käsitelty kaupungin ja HSL:n yhteisissä työryhmissä tai kokouksissa eikä Vantaan luottamusmieselimissä

HSL:n linjastosuunnitelman (8.3.2014) mukaiset linjat ja reitit on esitetty kuvissa 2A – 2B

HSL:n linjastosuunnitelmaluonnos ei sisällä mitään perusteluja linjan 731 reittimuutokselle Lahdenväylälle. HSL:n kesällä 2014 antamassa (vastine 24.6.2014 Jokivarren omakotiyhdistykselle, liitteenä) vastineessa perusteluina todetaan mm.

- Jokivarren ja Nikinmäen alueiden nykyinen joukkoliikenteen tarjonta on kysyntään nähden huomattavan ylimitoitettua.
- Koska Vantaan kaupunki on edellyttänyt miljoonien eurojen säästöjä bussiliikenteessä, joudutaan säästöt tekemään siellä, missä palvelutaso selkeimmin ylittää alueelle määritellyn palvelutason.
- Linjan 731 siirto Lahdenväylälle mahdollistaa 300 000€:n säästön vuositasolla ja matka-aika nopeutuu n. 6-10 minuuttia liikennöintiajasta riippuen.
- Jatkossa alueen suunnitellut vaihdottomat yhteydet Helsingin keskustaan ovat linjat 739 (nyk. 730), linja 738 ja uudet Sipoon suunnan linjat 785 – 788.
- Jokivarren ja Nikinmäen alueen yhteyksiä palvelevat myös linja 736, jota liikennöidään pääosin puolen tunnin vuorovälillä. Sen on myös tarkoitus toimia liityntäyhteytenä mm. Korson asemalle. Lisäksi alueita palvelee linja 737 lähinnä koululaisyhteytenä
- Linjaa 731N liikennöidään Nikinmäen kautta iltaisin klo 21 jälkeen ja viikonloppuaamuisin.

HSL on ilmoittanut vastineessa, että HSL on syysliikenteen (2014) aikana käynnistämässä matkustajalaskentaa ja käyttäjätutkimusta linjoilla 731 ja 742. Tutkimuksessa pyritään selvittämään linjojen todelliset käyttäjät ja tarve. Mikäli tarvetta ilmenee, HSL tekee mahdolliset muutosesitykset suunnitelmiin vuotuisen liikennöintisuunnitelman yhteydessä tammikuussa 2015.

Linjoista 730, 731 ja 737 on parhaillaan käynnissä kilpailu yhdessä Koivukylän seutulinjojen kanssa samassa kokonaisuudessa. Kilpailu päättyy lokakuussa 2014 ja kilpailutettu liikenne alkaa syksyliikenteen alkaessa 2015.

Kilpailuttamisesta johtuen suunnitelmiin ei ole tarkoituksenmukaista tehdä tässä vaiheessa suuria muutoksia, mutta kilpailutus ei estä tekemästä tarkennuksia esim. reitien osalta liikennöintisuunnitelmassa, kuten HSL:kin on esittänyt.

3. LINJAN 731 MUUTOSVAIKUTUKSET VANTAAN KAUPUNGIN JA ASUKKAIDEN NÄKÖKOHDISTA

Muutokset asukkaiden kannalta

Jokivarsi ja Nikinmäki kuuluvat HSL:n palvelutasoluokituksessa **- tähden alueisiin. (HSL:n taholta on ollut myös virheellistä tulkintaa luokituksesta ohjeissa olevan väärän merkinnän seurauksena). Määritelmien mukaan kahden tähden palvelutason ohjearvot ovat:

- Maksimivuoroväli ruuhka-aikana on 30 minuuttia ja kaikkina muina liikennöintiaikoina 60 minuuttia
- Kävelyetäisyystavoite linnuntie-etäisyytenä bussipysäkillä on alle 600 metriä.

Sekä Jokivarren että Nikinmäen eteläosien asukkaiden kannalta linjastomuutokset ja joukkoliikenteen tarjonnan muutokset ovat vaikeuttaneet joukkoliikenneyhteyksien suunnitelmallista käyttöä

- Vuonna 2012 palvelua parannettiin merkittävästi, kun linja 731 siirrettiin nykyiselle reitille. Tällöin myös Helsinki – Nikkilä vuorot tarjosivat lisäpalvelua mm. viikonloppuna
- Syksyllä 2014 tarjontaa vähennettiin Sipoon linjastomuutoksen seurauksena erityisesti viikonloppuna
- Syksyllä suorat yhteydet Helsinkiin vähenevät merkittävästi, kun linjan 742 liikennöinti lopetetaan ja linja 731 siirretään Lahdenväylälle.

Yhteydet Nikinmäestä Mikkolaan vähenevät olennaisesti, kun nykyisen linjan 71 reitti siirretään Mikkolasta Jokivarren kautta Korsoon. Nykyinen linja 75 tarjoaa suorat yhteydet Mikkolaan vain ruuhka-aikana ja päivällä kahden tunnin vuorovälillä.

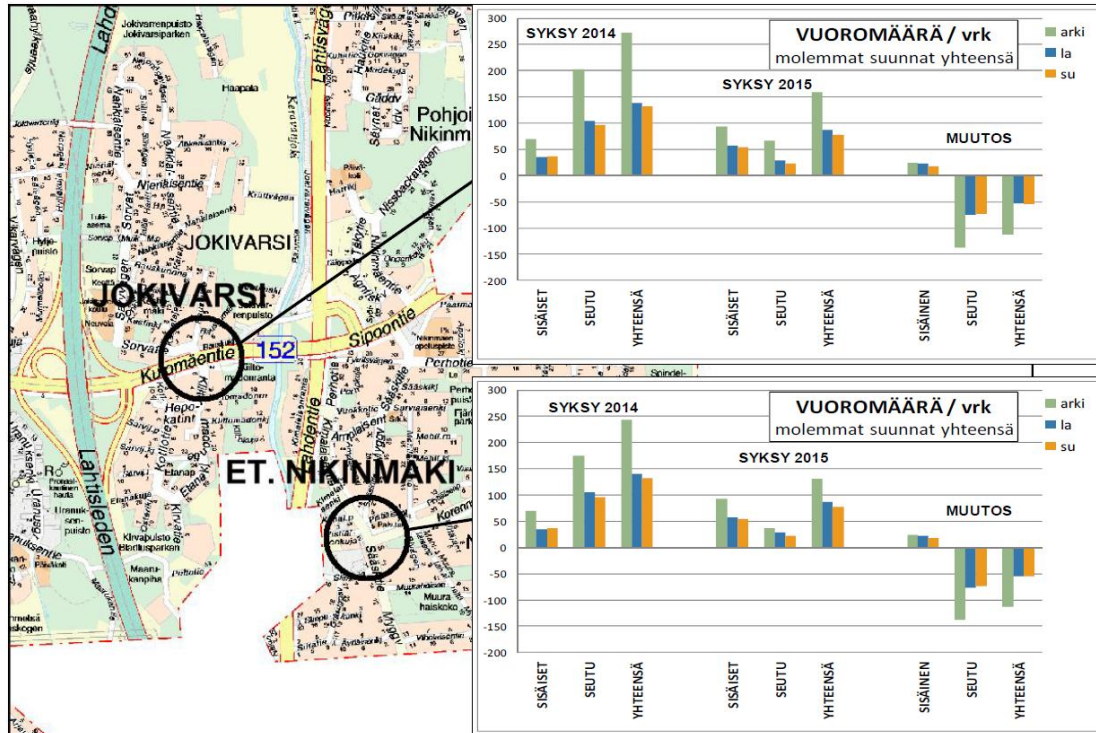
Linjan 742 liikennöinnin lopettaminen on perusteltua, koska sen reitti Sotungin kautta Helsinkiin ei ole tarjonnut todellista vaihtoehtoa Helsinkiin erityisesti työmatkaliikenteessä. Toisaalta linjan lopettaminen poistaa suoran yhteyden Helsinkiin Jokivarren pohjoisosasta ja Metsolantien itäosan asukkailta.

Asukkaiden kannalta linjan 731 reittimuutosta voi olla myös vaikea ymmärtää, jos (esityksen mukaan) 731N – reittiversiota Lahdentien kautta liikennöidään arki-iltaisoin klo 21 jälkeen ja viikonloppuaamuisin 60 minuutin vuorovälillä ja viikonloppuna klo 19 – 22 välillä vuoroväli on 30 minuuttia

Vuoromäärämuutoksia Jokivarren ja eteläisen Nikinmäen alueilla on esitetty kuvassa

VUOROTARJONTAMUUTOKSET

KUVA 3

Palvelutaso-ohjeiden kannalta riittävä tarjonta säilyy sekä Jokivarren että Nikinmäen alueilla, koska yhteystarjonta voi koostua useasta linjasta ja sisäisten sekä seutulinjojen yhteinen tarjonta on riittävä. Suorien yhteyksien määrä Helsinkiin ei yksinään vastaa palvelutaso-ohjeita. Tulkinnallista on alueen asukkaiden kannalta linjan 736 (nyk. 71 ja 73) toimivuus liityntälinjana erityisesti Nikinmäen eteläosista, kun vuoro lähtee Tikkurilasta ja kiertää sekä Nikinmäen itäosan että Jokivarren ja Metsolan kautta ennen saapumista Korson asemalle.

Vantaan kaupungin kannanotot ja näkökohdat

Linjan 731 reittimuutosta Lahdenväylälle ei ole käsitelty yhteisissä suunnitteluelimissä. Korso – Koivukylä alueellisessa linjastosuunnitelmassa on päinvastoin yhteisesti hyväksytty linjan 731 reitin siirtäminen Nikinmäkeen ja Lahdentielle.

Vantaan kaupungin taholta on pidetty tärkeänä liikennöintikustannusten pitämisenä maltillisena. Käytännössä lähtökohtana on, että Vantaan suunnan bussiliikenteessä saadaan vastaava säästö, mitä Kehäradan junaliikenteestä aiheutuu ilman pääomamenoja.

Vuoden 2015 HSL:n kuntaosuudesta Vantaan kaupunginhallitus on 25.8.2014 todennut lausunnossaan mm.

Vantaan näkemyksen mukaan HSL:n esityksen mukainen kuntaosuus 47,0 M€ on hyväksyttävä, mutta vuoden 2013 tilinpäätöstietojen perusteella vuodelle 2015 ennustettu kustannuskehitys on arvioitu liian suureksi.

Edellä mainittua esitystä tukee viimeisin HSL:n osavuositarkastus 2/2014. Sen mukaan Vantaan kuntaosuuden "yli jäämä" kasvaa vuonna 2014 n. 2,7 M€:lla, eikä vuonna 2014 käytetä edellisten vuosien yli jäämäkertymää, kuten talousarviota laadittaessa on

oletettu. HSL:n ennusteen mukaan Vantaan kuntaosuuden ylijäämäkertymä olisi vuoden 2014 lopussa 12,7 M€

Vuoden 2014 tuloksella on merkitystä Vantaan kaupungin joukkoliikenteen menojen kannalta kahdella tavalla:

- ylijäämäkertymää voidaan käyttää joukkoliikennepalvelujen parantamiseen kaupungin tahdon mukaisesti
- vuoden 2014 ennakoarvot vaikuttavat myös tulevien vuosien kuntaosuuteen ja on erittäin todennäköistä, että vuoden 2015 kuntaosuus on edelleen ylijäämäinen.

Täten tulevien vuosien talousennusteet mahdollistavat ”liikkumavaraa” joukkoliikenteen palvelutason ylläpitämisessä ja parantamisessa.

Toinen näkökohta kaupungin kannalta on tarvittavien säästöjen kohdentaminen alueille, joilla Kehäradan vaikutus on erittäin pieni. Tämä koskee käytännössä suurta osaa Lahdenväylän itäpuolisesta alueesta.

Linjan 731 liikennöintikustannukset ovat vuodessa noin 2,6 M€. HSL:n suunnitelmassa esitetty säästö 300 000€/vuosi on osittain laskennallinen, koska suunnitelmassa on mm. harvennettu klo 7-8 välillä vuoroväli 12 minuutista 15 minuuttiin. Tätten osa säästöstä kohdistuu koko linjaan, ei Nikinmäessä tehtävään reittimuutokseen.

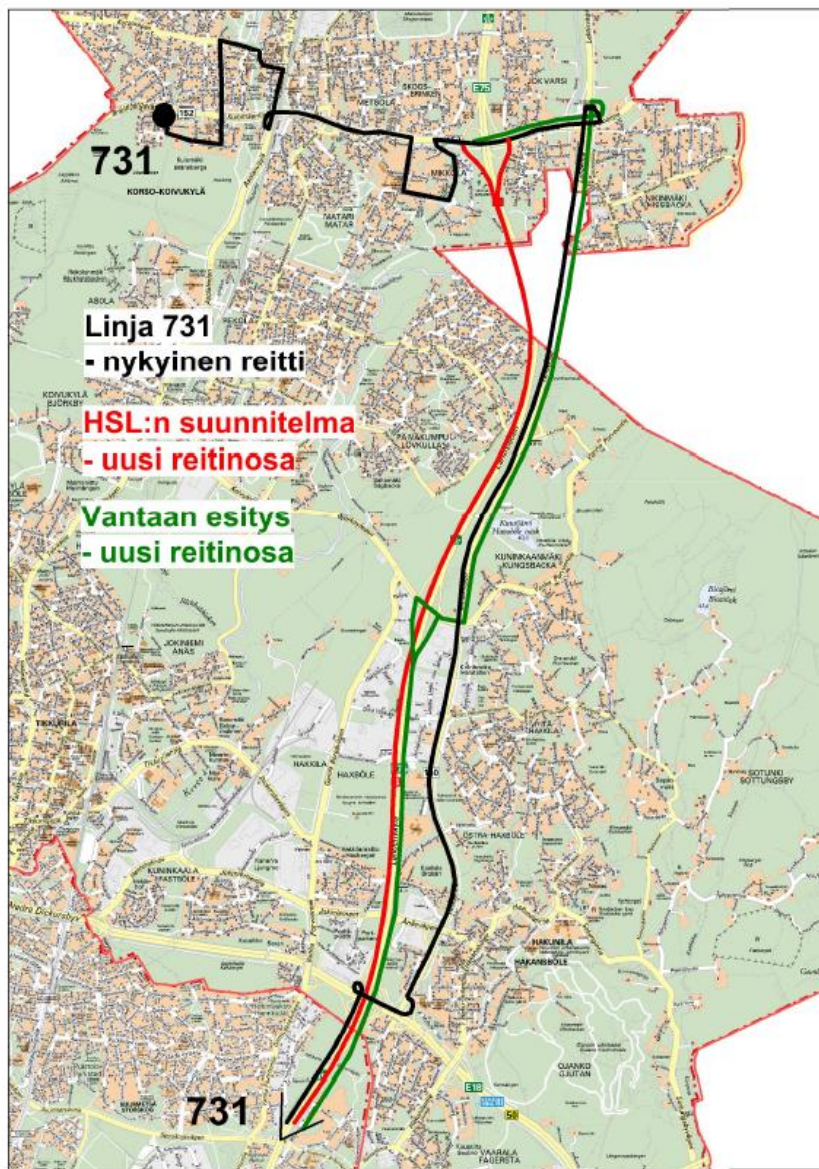
Linjan 731 nykyinen ruuhka-ajan vuoroväli on tiheimmillään 12 minuuttia, HSL:n suunnitelmassa 15 minuuttia. Molemmat ovat osittain ongelmallisia Kulomäki – Korso liityntäyhteyden kannalta. Kulomäestä liikennöi myös sisäinen linja 72 Kulomäki - Korso – Tikkurila. Sen vuoroväli on sekä ruuhka-aikana että päivällä 20 minuuttia, ja lähtöajat on sovitettu Korsosta lähteviin juniin. Linjan 731 erilainen vuoroväli ruuhka-aikana aiheuttaa sekä päällekkäisyyttä linjan 72 kanssa että huonoa soveltuvuutta liityntäyhteytenä. Nykytilanteessa liityntäyhteys toimii päivällä hyvin, kun molemmilla on 20 minuutin vuoroväli

Kokonaisuuden kannalta voisi olla parempi, että myös linjaa 731 liikennöitäisiin myös ruuhka-aikana 20 minuutin vuorovälillä ja lisätarjonta kohdistettaisiin palvelemaan erityisesti Mikkolan nopeita työmatkayhteyksiä Lahdenväylän kautta.

Nykyinen reitti on hitaampi kuin esitetty muutos Lahdenväylän kautta ja suurin hyöty kohdistuisi Mikkolan alueelle, jossa joukkoliikenteen käyttö on merkittävää. Toisaalta Lahdentien osuudella Koivukylänväylä – Kehä III ei linja ole saavuttanut sen käytölle asetettuja tavoitteita. Tällä osuudella palvelee myös suora seutulinja 730 Laurintiestä etelään sekä Nikkilään menevät linjat 785K – 788K, joten yhteydet alueen yrityksiin on edelleen kohtuulliset, vaikka linja 731 ei kulkisi Lahdentietä Koivukylänväylän eteläpuolella. Reitin pituus lyhenisi nykyisestä 400 – 500 metriä, mutta matka-aikavoitto voisi olla useita minuutteja.

Linjan 731 nykyinen reitti sekä siihen esitetty muutos on esitetty kuvassa 4.

Linja 731 Kulomäki - Rautatientori

Jokivarren ja Nikkilän alueita palvelevien linjojen kuvaus syksyllä 2014 ja 2015

Linjat syksyllä 2014

Linja	Reittikuvaus	Huom.
71	Tikkurila – Peijas – Nikinmäki – Mikkola – Korso - Vielimäki	
73	Tikkurila – Peijas – Nikinmäki – Metsola – Korso	
75	Pohjois – Nikinmäki - Korso	
731	Rautatientori – Lahdentie -Mikkola – Korso - Kulomäki	
738	Rautatientori – Ahjo – Kerava - Mattilanpuisto	
738K	R-tori – Lahdentie – Ahjo – Kerava – Mattilamp.	
742	Rautatientori – Hakunila – Nikinmäki - Korso	
785 – 788	Rautatientori – Lahdenväylä – Sipoontie - Nikkilä	
785K – 788K	Rautatientori – Lahdenväylä – Lahdentie – Vanha Porvoontie - Nikkilä	

Linjat syksyllä 2015, HSL:n suunnitelma 8.3.2014

Linja	Reittikuvaus	Huom.
736	Tikkurila – Peijas – Nikinmäki – Mikkola – Korso - Vierumäki	Linjat 71 ja 73 yhdistetty
737/K	Pohjois – Nikinmäki - Korso	nyk. 75
731N	Rautatietori – Mikkola – Lahdentie -Korso - Kulomäki	Hiljaisen ajan linja
738	Rautatientori – Ahjo – Kerava - Mattilanpuisto	
738K	R-tori – Lahdentie – Ahjo – Kerava – Mattilamp.	
785 – 788	Rautatientori – Lahdenväylä – Sipoontie - Nikkilä	
785K – 788K	Rautatientori – Lahdenväylä – Lahdentie – Vanha Porvoontie - Nikkilä	